

Bemærkninger til lovforslaget.

I forbindelse med den ved lov nr. 167 af 7. juni 1958 gennemførte ændring af lov nr. 171 af 24. maj 1955 om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed nedsattes et udvalg vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår, herunder deres beskatningsproblemer, idet det var hensigten at lade en tilbunds gående revision af bestemmelserne om uddannelsesfonden afvente dette udvalgs betænkning. Lovændringen i 1960, jfr. lovbekendtgørelse nr. 191 af 11. maj 1960, der gav fonden det nugældende grundlag, tilsigtede derfor først og fremmest en foreløbig regulering af bevillingerne. Der er herefter til rådighed årligt 9 mill. kr. til stipendier, 9 mill. kr. til studielån og opholdsudgifter for gymnasieelever.

Udvalget har nu afgivet betænkning I: „De Studerendes økonomiske Vilkår“, indeholdende materiale til indgående belysning af de studerendes økonomiske behov samt på grundlag heraf en fastlæggelse af principperne til fremme af formålet: „at egnede og interesserede unge ikke af økonomiske grunde hindres i at påbegynde og gennemføre en videregående uddannelse“.

Udvalget har foranstaltet en studentersociologisk undersøgelse, omfattende 10 700 aktive studerende ved de højere læreanstalter i København og i Århus, og har på dette grundlag bl. a. kunnet foretage meget indgående beregninger af, hvad de studerende behøver i direkte statsbevillinger for at opnå „fuld behovsdækning“. Der sigtes hermed ikke mod „studenterløn“, men mod ved statsstøtte at supplere de studerendes egne midler — hidrørende fra eget arbejde, støtte fra forældre og ægtefælle, andre legatmidler m. v. — for derved at sikre at trængende studerende, der efter vedkommende læreanstalts bedømmelse er i stand til at gennemføre et studium, får dækning af nødvendige leveomkostninger i studietiden.

Det findes principielt ønskeligt at undgå erhvervsarbejde som egentlig studiefinansieringskilde, men man tager dog ikke afstand fra ca. 1 måneds erhvervsarbejde årlig i studietiden; i opgørelsen af behovet er således indregnet, at de studerende ved eget erhverv i ca. 1 måned årlig opnår dækning af ca. 1½ måneds leveomkostninger årlig.

Hvad angår økonomisk støtte fra forældrene har udvalget foretaget sine beregninger på grundlag af alternative forældreindtægtsgrænser (skattepligtig indkomst), således at det vejledende forudsættes, at forældre, hvis indtægt ligger under en vis grænse,

ikke har mulighed for — generelt set — at bidrage økonomisk til barnets videregående uddannelse, medens man for forældreindtægter over denne grænse finder det muligt at afgive en vis procentdel af den overskydende indkomst til barnets uddannelse.

Udvalget har efter principielle overvejelser fundet det ønskeligt, at der ved uddelingen af fondens midler fremdeles følges et skønsprincip, således at der ikke skematisk opstår berettigelse til en vis støtte, når ganske bestemte krav med hensyn til trang og studieegnethed er opfyldt. Det beror således på vedkommende stipendieansøgners afvejelser, om egnethed og trang foreligger tilstrækkeligt godtgjort, og i hvilket omfang der bør ydes økonomisk hjælp. Den usikkerhed, der herved måtte opstå hos den enkelte studerende med hensyn til det økonomiske grundlag for studiet, vil mindskes i samme grad, som fondens understøttelsesbeløb nærmer sig det samlede accepterede understøttelsesbehov.

Udvalget har indgående drøftet, om støtten bør ydes i form af stipendier eller lån, og hvilket forhold der i givet fald bør være mellem de 2 støtteformer. I henhold til 1955-loven blev midlerne fordelt mellem stipendier og lån i forholdet 2:1. Denne fordelingsnorm ændredes ved 1958-loven til forholdet 1:1; denne norm opretholdtes ved lovændringen i 1960.

Udvalget går ind for fortsat at kombinere stipendie- og lånestøtte og når til det resultat, at det ved loven af 1955 oprindeligt givne forhold 2:1 er mest egnet til at fremme lovens formål. For den enkelte studerende bør låneandelen som hovedregel ikke overstige ca. 50 pct. af den samlede modtagne direkte støtte, og for langvarige uddannelser bør andelen ikke blive så stor, hvis erhvervsarbejde ønskes modvirket. Man vil fortrinsvis anbefale lånemidlerne anvendt mod slutningen af uddannelsen og finder, at låneandelen for den enkelte student rimeligt kan modsvare ca. 1½ års studieomkostninger eller i alt ca. 6 000 kr. For de kortvarige studier bør lånebyrden dog som hovedregel ikke overstige 50 pct. af de samlede studieomkostninger.

Nærværende lovforslag tilsigter i videst muligt omfang at imødekomme udvalgets indstillinger om den direkte støtteordning gennem Ungdommens uddannelsesfond.

For så vidt angår seminarier og husholdningsseminarier har man i modsætning til tidligere fastsat